

Postavy a charakteristika – konkurz

1. XANTHIPPA

– silná, rázná, rozhodná, ale přitom milující a zodpovědná žena a matka

XANTH.: Ó Héro, jaké to my dvě máme trápení se svými muži! Ten tvůj Zeus pořád běhá za ženskýma, a ten můj Sókratés – možná je to ještě horší – pořád jenom chodí za těmi mladičky! Že prý filosofují či co! Peníze ani jídlo domů nepřinese a celé noci tráví na těch jejich symposiích. Na mne už nesáhl ani nepamatuju. *(plačtivě)* Kdybych neměla své tři synky, nebyla bych si jistá, jestli s ním vůbec někdy něco bylo. *(rozhodně)* Ale já mu ukážu, jak si představuju rodinný život. Ten bude koukat! *(bere koš a odchází)* Prý filosofie! Já mu předvedu filosofii rodiny! *(odchází ze scény, ihned se vrací, pokládá koš na stůl)* Kde ten lenoch zase je? Však já si ho najdu! *(odchází)*

2. SÓKRATÉS

– tak trochu nezodpovědný starý floutek, rád vykecává a poučuje, ale nemá vůbec smysl pro každodenní život a pro rodinu. Jinak ovšem dobrák, nechce nic jiného než ctnost.

SÓKRATÉS: Cože?! Já přece pracuji! Opracovávám lidské duše! Já tesám a osekávám – pojmy jako kámen, až mají dokonalou podobu. Je to náhodou dřina, s těmi pojmy...

2. 1. + ALKIBIADÉS + PLATÓN

Alkibiadés – mnohem lehkovážnější floutek a větroplach, ovšem krasavec a elegán. Ctnost je mu ukradená, zajímá jen nanejvýš víno. Přemýšlení ho unavuje.

Platón – důstojný myslitel, který ovšem specificky interpretuje myšlenky jiných, zvláště Sókratovy. Jako by žil v nějakém ideálním světě...

SÓKRATÉS: Tak jednoduché to není, musíš se zdržovat všech tělesných rozkoší, a nejvíce těch nejsilnějších. Já se s Xanthippou už dlouho zdržuju milostné rozkoše, která nejvíce z tělesných vášní zatemňuje lidský rozum. Však víš, co to s chlapem udělá... Já miluju více její duši než její tělo.

ALK.: *(obdivně)* Úžasné – Xanthippa se ale má!

SÓKRATÉS: *(v rozpacích)* Ona vlastně jaksi nemá smysl pro tento druh lásky – lásky mezi dušemi, nikoli mezi těly. Nazval bych ji láskou sókratickou – *(všimne si píšícího Platóna)* sókratickou, Platóne, napiš si to přesně.

PLATÓN: Samozřejmě Sókrate, všechna budoucí pokolení budou znát sókratickou lásku, jako že se Platón jmenuju.

Přichází Zbytečný člověk jako cestující prodavač vína. S sebou má několik džbánů.

ČLOVĚK: Kupte si víno, attické víno, poslední ročník, různé odrůdy, bílé, červené. Sudové víno, výborný ročník.

Lampe hned přiběhne, ale Sókratés prodavače odmítne.

SÓKRATÉS: Příteli, zde vidíš muže, kteří usilují o své největší dobro, a ti vínu neholdují. Ale neměl bys nějaké spisy o nějakých myšlenkách či idejích? Jsme totiž velmi

žádostivi duševní potraviny a studia.

PLATÓN: *(polohlasem)* Aha, spisy o idejích!

ČLOVĚK: Spisy? Ne, spisy nevedu. *(odchází, zklamaně)* Filozofové už tedy vůbec nepijí? To ta moudrost pěkně upadá!

3. LAMPE

Lampe – darebák, usiluje jen o vlastní prospěch, a to o uspokojení nejnižších choutek.

Ovšem je inteligentní, plně si své snahy uvědomuje a na žádnou ctnost si nehraje. Velmi nebezpečný, naštěstí je tohle komedie.

LAMPE: *Mluví k divákům.* Ženy a víno – hmmmmm... to je moje! *(zarazí se)* Jenom mám problém – těžko se to zboží shání. *(zamyslí se)* Ale já už vím, jak na to – musím si opatřit moc, abych ji mohl zneužít pro naplnění svých choutek. Jenom potřebuju poradit, jak tu moc získat, tedy jak se stát vládcem. Kdo by mi tak poradil – co třeba vy, slečno? Nebojte se, nezneužiju to proti vám. Tak nikdo nic? – Ale moje víno vám chutnalo, že? To jste pěkní nevděčníci. Nevadí, já vám to potom spočítám. Já totiž jdu za panem Lockem – to je velký odborník na politiku. Ten mi poradí, já se stanu vládcem – a potom se slečno, zase uvidíme. Už se těším. Kdepak ten Locke asi je? Aha – určitě za těmi dveřmi.

4. LOCKE + LISETTE

Locke – klidný, životním radostem nakloněný Angličan. Ovšem když na to dojde, dokáže se pořádně rozčílit.

Lisette – roztomiloučká Francouzka, netrápí se otázkami, prostě žije jednoduchý a veselý život.

LOCKE: Well! Jako obvykle – budeme řešit složité filosofické problémy. Tak co víš o duši?

LISETTE: Naše duše, která vlastně žádná není, se skládá ze samých idejí. Napřed máme jednoduché ideje jako sladkost a červenost – ty vznikají působením sekundárních kvalit. A velikost či *(vzývavě)* tuhost – jsou zase projevem primárních kvalit.

LOCKE: Úžasné, tyto filosofické detaily Angličanky nikdy nechápaly. A už je to všechno?

LISETTE: Ne, jsou tu přece ještě složené ideje! Ty vznikají ze spojení idejí jednoduchých, jsou to, co vnímáme jako mody, substance a relace. *(zasměje se, poskočí a zatleská)*

LOCKE: *(znuděně také zatleská)* Jen jestli tomu také rozumíš, chère mademoiselle?!

LISETTE: *(pokorně)* Ty primární a sekundární kvality... *(vypne prsa a pokrčí ramena a smutně zavrtí hlavou)*

5. EPIKÚROS

– starý, poněkud unavený a rozhořčený muž, ovšem filosof a myslitel!

EPIKÚROS: (*sklesle*) Jsem už prostě starý. Dříve jsem býval po tom smutný, později unavený a dnes zničený. Nemám dost silnou vůli, abych –

LEONTION: (*vykřikne*) Vůli? Co to breptáš za Zénónovy pitominy? Neříkej, že zrovna ty jsi jedinej, kdo nechce... Chtěls, dostals! A vůbec, je to přirozený...! (*urazeně odejde*)

EPIKÚROS: Vlastně ano, to je pravda – přirozená žádost! Nesmíme přece činiti násilí své přirozenosti, nýbrž poslouchati ji, poslechneme pak ji, ukojíme-li nezbytné a přirozené žádosti. – Zdá se, že to bylo zlé jen chvíli. Aha, můžeme tedy říct, že jsem dal bolesti přednost před slastí, abych teď cítil tu slast nejslastnější, slast filosofování! (*zamyslí se*) V tom případě se nedá nic dělat, Epikúre – věk nevěk, budeš muset občas nějaké to děvče ohnout – samo sebou, že kvůli té filosofické rozkoši potom. Vždyť co by člověk neudělal pro filosofii? U Érota, odkud ta holka vlastně byla?

6. HETÉRY Z PIREA

Hetéra Leontion – lehká holka s velitelskými schopnostmi

Hetéra Fryné – lehká holka bez výraznějších schopností

Hetéra Níkareté – lehká holka s mimořádným zájmem o četbu čehokoli

Hetéra Glykera – lehká holka bez výraznějších schopností

LEONTION: Jo, Jo.

FRYNÉ: Ach, jo! To je vedro!

NÍKARETÉ: Holky, četly jste to v tom Trójském Playboyi o platonické lásce?

GLYKERA: Ale jo, Níkareto, to už je starý. To bylo už minulej tejdenn...

NÍKARETÉ: Hele, tady je zase ten prďola Zénón! Ten snad publikuje všude! (*přehnaně deklamuje*) Štěstí spočívá jedině v ctnosti, a ctnost sama stačí na blažený život!

GLYKERA: A minulej měsíc v Korinthském Spy že prý vašeň je iracionální a nepřirozený pohyb duše a nejhoršími vášněmi jsou strast, strach, (*zdůrazní*) touha a rozkoš!

FRYNÉ: Ach, jo! To je nuda!

LEONTION: (*rozhlíží se*) Nikoho nevidím! Dneska lidi na rozkoši prostě škrťej! Kvůli Zénónovi jsme na mizině. To je vedro!

7. ROUSSEAU

– introvertní intelektuál, cholerik až neurotik

ROUSSEAU: Cože? To snad není možný... Co to má být!? (*nešťastně*) Jakých 36 mailů? Vždyť mně nic nedošlo... Počkat? To si hned rychle ověříme. (*otevře notebook, chvíli zběsile píše a pak čte pro sebe nějaká jména*) No, tak rychle to zas nebude. Měl bych vyměnit tu pascalovsku architekturu za inteligentnější řešení... Tak už je to tady, Utlouk rychlík už startuje, co, jak bylo zadáno špatné heslo?! (*píše*) Leibniz je hňup – to je přece správné heslo!

Jasně, no dyť jsem si to myslel. Mám tu maily jen od Voltaira, Mesliera, D'Alemberta – cože? Aha, já tu mám něco nového od Diderota. (*čte*) „Okamžitě mi dodej ctnost – heslo do Encyklopedie!“ To by se mu hodilo, hampejzníkovi! Už ji dávno... ostatně byl jsem u toho, když jsme ji společně pro- Ale to nic. To už je dávno. Vlastně už ani

nevím, jak Diderot vypadá. Už jej znám jen jako mailovou adresu. – Moment! Ohó! Ona psala o nějaké změně adresy, že jo? Ale já jsem přece nic neměnil, ha! (*silně rozrušen*) Toho jsem se obával. Chaos, šum, zmatky! Informační kolaps...! Pryč s tím, konec s tím vším, vyhodíme to všechno, shut down, nazdar! (*bere notebook a odhazuje jej pryč a utíká ze scény*)

8. TEREZA

– hodná inteligentní dívka, která projde zásadním vývojem – z ušlápnuté dcery/milenky se stane sebevědomou, asertivní a emancipovanou ženou

TEREZA: Víš lásko, já nechtěla – já, já musela – (*zkroušeně*) Jakmile jsem se naučila pracovat s mailovacím programem, kontrovala jsem pravidelně tvoje maily. A potom když ti ta ženská zase napsala, jenom jsem vytvořila nový účet na adrese JJR@VFBR1789.org a jí odpověděla, že tvoje původní adresa Rousseau@dijon.fr už neplatí, ať píše na tu novou. A ten poslední mail jsem smazala deletelem...

9. PANÍ LE VASSEURE (MATKA TEREZY)

– prostě tchýně. Horší to už být nemůže.

MATKA: To musím jít takový kus pěšky, když mám v rodině vynálezce? Místo těch hraček kdyby radši pro mě vymyslel nějaký automaticky se pohybující dopravní prostředek. Ale ten aby něco udělal pro svou tchýni?!

TEREZA: Ahoj maminko, ráda tě vidím. Proč jsi přijela, můžu pro tebe něco udělat?

MATKA: (*naštvaně*) Představ si, Terezo, král mne nepřijal, a víš proč?

MATKA: Aha, tady jste, vy hrdličky. Milý pane, jestli Vám mám dát svou dceru za ženu, tak mě budete poslouchat a konečně mi vynaleznete něco pro krále, jinak –

TEREZA: Tak dost, maminko!

MATKA: (*ohromeně*) Jak to se mnou mluvíš?

TEREZA: A jak mluvíš ty s námi? Jsi tak sobecká! Lidi jenom využíváš! Druzí jsou pro tebe jenom prostředkem, abys mohla šplhat po žebříčku společenské nerovnosti. Ale my se už vydírat nenecháme. Okamžitě odjed' a už se nikdy nevracej!

10. ZBYTEČNÝ ČLOVĚK

– aktivní, komunikativní, pracovitý, nadšený, poněkud jednodušší, ale především osudem neustále odvrhovaný, a tedy nešťastný

ČLOVĚK: Milostivé dámy, přejete si – Zénóna? Totiž jeho sebrané spisy? Přejete si velké osmisvitkové souborné vydání? Nebo tu mám menší čtyřsvítkové a jedno docela malé, příruční, v koženém tubusu! To je pouze dvousvitkové!

ČLOVĚK: (*k Rousseauovi*) Pane Rousseau, přijíždím od paní de Warens a přináším Vám od ní vzkaz. Pokud odpovíte, já jí odpověď zase na své nové Jawě odvezu a ona zase něco napíše, a Vy také a já tak budu pořád jezdit na své motorce

a konečně se uplatním... A vůbec – všichni budeme spokojeni. Tak co? (*všimne si Terezky*) Aha, asi jsem řekl něco nevhod, že?

ROUSSEAU: (*chladně*) Víte, co udělám s Vaším vzkazem? – Tak se dívejte! (*roztrhá dopis na malé kousíčky, které nasype Zbytečnému člověku na hlavu*)

ČLOVĚK: (*zalomí rukama, odchází s pláčem*) Mé role! Kde jsou mé velké role! Svou pošťáckou čepici odhazuji v dál, hle tam leží ona – a tak dál... Doručit či nedoručit – to je to, oč tu teď běží! Ach jo!